

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Ő a békesség.

Mikeás 5 : 5 a.

Krisztusról az ő- és újszövetségi Szentírás nemcsak azt tanítja, hogy Ő békességet szerez és békességet ad, hanem azt is, hogy *Ő maga a békesség*. Igazi békességünk tehát csak akkor lehet, hogyha nemcsak azoknak a *javaknak* vagyunk birtokában, amelyeket Ő hoz nekünk, hanem hogyha Őt magát bírjuk.

Őt magát pedig akkor bírjuk, hogyha Ő bír bennünket. Hogyha föltétlen hatalma alatt állunk, hogyha Ő minden versenytárs és trónkövetelő nélkül egyedüli királyunk és Urunk. Békességet még e világi életben is csak egy uralkodói akarat tud teremteni. Az egymással örökös harcban álló egyéni és csoportérdek maguktól sohasem egyensúlyozódnak ki: mindig egy rendező és parancsoló fölényes akaratnak kell közbelépnie az annyira-amennyire maradandó békesség érdekében — mellékes, hogy ezt az akaratot kinek vagy minek hívják. A keresztyéni békességnek pedig — amelyet nem adhat meg a világ és amely minden értelmet felülhalad — akár a keresztyén léleknek önmagában, akár a keresztyén embereknek egymással való békességéről van szó, mindig a Krisztus királysága az előfeltétele. Ő a békesség — mert Ő a Király!

De Ő azért Királyunk, mert Főpapunk is. És a mi békességünk azért is Ő, mert Ő békéltetett meg minket az Atyával. Nem lehet békessége az olyan emberi léleknek és az olyan emberi közösségnek, amelyik meg van hasonolva Istenével. Minden békétlenségnek legmélyebb gyökere a bűn. Nem azért, mert a bűnös emberek önmagukat szaggatják vagy egymást marják és falják, — hanem azért, mert a bűn Istentől való elszakadás s ennek következtében szükségképpen a két nagy életzavaró és békebontó: az ördög és a halál hatalma alá jutás. Amíg a bűn miatt magával jötehetetlen ember el nem fogadja a Krisztus váltságát, amíg magát Őneki kegyelemre meg nem adja

s élete közepébe oda nem állítja a keresztet: addig nincs és nem lehet békessége.

Ezt a békességet tárja föl előttünk Krisztus az Isten szívéből, mint Prófétánk. Az Ő próféciaja, a végleges, döntő és változhatatlan isteni üzenet zendül felénk a karácsonyi evangéliumban is: „Békesség a földön a jóakarát embereinek. — azoknak, akikben Isten kedvét leli!” Azt mondja ez a prófécia, hogy a karácsonyi békesség titka: a Korona és a Kereszt. Mert Isten csak azokban leli kedvét, akik az Ő Fiaának véren szerzett jobbjai.

Mai agyonhajszolt, rettegő és feneketlenül békételen világunkban szinte lihegve áhítjuk azt a néhány órai békességet, amelyet a karácsonyi ünnepe, emlékei, hangulatai adnak, vagy inkább csak ígérnek. Ez a lihegő áhítózás nem sokban különbözik a kóros hajlamú vagy tönkretett idegzetű embernek a drága és ritka kábítószer utáni mohó vágyakozásától. Pedig erre is mennyire talál a próféta fájdalmas feddözése: „Békesség, békesség — és nincsen békesség!” Azok, akik a karácsonytól várnak békességet, még arra a néhány órára sem fogják megkapni azt, sőt annak árnyékát sem. Keresztyén ember, keresztyén egyház: te ne a „karácsonyi béke”, te Krisztus után áhitozzál. Add oda Néki egészen magadat, és Ő egészen oda fogja adni magát — hiszen már oda is adta — néked.

Nem a karácsony a békesség. Nem az érzelgős szeretet, nem az ellágyulás a békesség. Nem a farkasnak a báránnyal néhány percig való együtt-legelése a békesség, — amely néhány perc alatt a farkas már feni fogát áldozatára, a bárány pedig retteg és sóhajtozik: milyen jó volna őneki is farkassá változnia!

Ő a békesség — egyedül Ő.

R. I.

Református községekben minden község-házán készülő okmányra árvabélyeget! Egy-két fillérből hegyre várat így építhetünk.

1604 október 15.—1934 október 15.

Mindkét dátum gazdag bizonyosságtevés, egyiket glóriás fényvel övezi a dicsőség, a beteljesülés, a másikkra reá vetíti biztató reménységét és melegét a szerető emlékezés, a várakozás, a kegyelet.

1604 október 15: A Bocskay István nagykeréki várából — Istenért, Hazáért, Szabadságért hadbaszállt hős hajdú nemzetség első és legragyogóbb diadala az álmosdi csatában.

1934 október 15: A 330 éves kegyelet, a hála lerovása, a hódolat és tisztességadás testbe öltözése, az álmosdi Bocskay-emlékmű leleplezése.

Mindkét esemény gazdag áldozás, vágyak valóra válása.

1604 október 15: Vérével, életével formálja s hősi kardjával írja a történetet ezer elszánt Bocskay-hajdú, szétverve és megsemmisítve Belgiojoso császári hadvezér Petzen ezredes vezetése alatt álló 3000 főnyi derékhadát, megnyitva az utat a további sikerek és áldások előtt egészen Kassáig, összezúzva a német iga jármát, magasra emelve a lelkiismereti szabadság letpirt zászlját.

1934 október 15: A kegyelet áldozása s nagy megfáradásunk és nyomorúságunk mellett is ez a könnyebb feladat s ha a hajdúk népe, a lelkiismereti szabadságra megváltottak szíve összedobban, állni fog a Bocskay-emlékmű, hirdetve drága multunk értékeinek megbecsülését, élni akarásunk, meg nem csüggedő hitünk, el nem fogyó szeretetünk.

Kedves és megragadó momentum, hogy a Bocskay-ezred október 15-ét választotta ezrednapul s minden évben e napon hódol a hajdúk emlékének s a szobormű felállítását is a 11. hajdúezred, a VI. vegyes-dandár parancsnoksága együtt munkálja az álmosdi református egyház és politikai község delegáltjaiból alakult, vitéz dr. Miskolczy Hugó nagylétai főszolgabíró elnöksége s e szerény sorok írója ügyvezetése alatt működő bizottsággal, Poroszlay Jenő és Darabos Balázs hajdúezredbeli százados urakat küldvén ki képviselőjében.

Az előkészítő-bizottság első megmozdulását teljes siker koronázta, a 11. hajdúezred Bocskay-alapja, a Tiszántúli református egyházkerület, Bihar, Hajdú vármegyék, Debrecen sz. kir. város segélyei jórészen már eleve biztosítják az emlékmű szerény költségeit.

Nagyméltóságú dr. Baltazár Dezső püspök urunk, vitéz Zákányi Győző, a hajdúezred Bocskay kultuszáért oly sokat fáradozó ezredese, Debrecen sz. kir. város kiváló polgármestere, Hajdú-Bihar vármegyék nagy alispánjainak megértő szíve, támogatása, oly gazdag erőforrása a bizottság munkájának, mellyel leküzdenek minden akadályt s a hajdú városok megmozdulásával nagyméltóságú Püspök urunk körlevelére gyülekezeteink által adandó megértő válasszal az emlékmű költsége fedezve van.

Dr. Rásó István, Hajdú vármegye alispán ura megértő lelke lehetővé tette a hajdú városok megszervezését is, rendelkezésére bocsátván az előkészítő-bizottságnak két napra a vármegye autóját.

A hajdú városokban: Debrecen, Berettyó-újfalú, Nagykálló, Nagyléta, Nagykeréki, Kismarjában műsoros-estéket kíván rendezni az előkészítő-bizottság, melyeknek jövedelmeiből az előbbieket által még nem fedezett költségeket kívánja biztosítani a rendezőség.

Tudom és átérzem mindazokat a nehézségeket, melyek főként református egyházunk s a hajdú városok támogatásának és megsegítésének akadályai, azonban jó reménységgel úgy érzem, hogy a nagy Fejedelem áldott élete, alkotásai s az a nagy kegyelem, amelynek általa tett részesévé a magyarok Istene, cselekvésre vezet még a ma nyomorúságában is.

Erre az áldott fáradozásra kívánom felkérni ezúttal a hajdú városok vezetőit, a tiszántúli református egyházkerület lelkész, tanító és presbiter urait: ne zárkózzanak el már eleve a Püspök urunk körlevelében foglaltak megkísérlésétől; az igaz gyöngyöket a fájdalom szüli a tenger mélyén, a ma ezernyi bajában is drága gyöngyként kell ragyognia az emlékmű szemcséiben a szívüktől elszakasztott filléreknek s igazi értékét kegyeletünk lerovásának az adja meg, ha körül zsongja majd az emlékművünket a hálás lelkek áldozatos melódiája.

Hajdú városok népe, lelkész, tanító, presbiter testvéreim! Az a nép, az a nemzet, mely multját megbecsüli, nagyjai emlékét áldozatos szeretettel őrzi, egy boldogabb jövőre váltja meg magát, e tudatban vegyék fel a nagy Bocskay István és vitézlő hajdú kultuszának gondját, nincs oly kicsiny összeg, melyet hálás köszönettel ne fogadnánk s ha nincs senki más, ki az egyes községekben vállalja a gyűjtés fáradsalmát, rajzzanak szét iskoláink növendékei s hiszem, erőteljes ajkuk kérő szava is megtalálja a megértő, támogató szíveket.

Minden fillér, mit hozzánk küld a szerető emlékezés és kegyelet, teljes összegében a szobormű költségeire lesz fordítva. Az adminisztráció nem sorvasztja el az áldott szívek filléreit, az előkészítő-bizottság minden tagja maga viseli költségeit s a szervezés és előkészítés nem kevesbiti a rendelkezésünkre juttatott összeget. E tudatban, hisszük, nem lesz teher és gánccsal teli a hála, a kegyelet lerovása.

Álmosd, 1933 december 19.

Székellyhidy Béla,

ref. esperes.

A Bocskay-emlékmű előkészítő bizottság ü. e.

Az „árva“ szónak csak a szavában van meg a távlata s azonnal elvész az, ha egy bélyeget fel kell ragasztanod?

Tehát „Állás“ és nem „Állapot“! . . .

(Az új törvénykönyv hatása.)

Írta : Kósa Béla.

A legjobb és legkiválóbb egyházi férfiak már régen belátták — amit most az új törvénykönyv is méltányol —, hogy az egyházi munkának és a lelkészi szolgálatnak egyik legfontosabb része vagy fajtája a vallásoktatás, minden fokon. A vallás és egyház ellenségei is jól tudták ezt és előbb értékelték a maguk módja szerint, mint mi. (Gondoljunk csak arra az időre, mikor a vallást és a papi embert nem engedték be az iskolába!)

A vallás ellenségeinek eljárása és a mi viselkedésünk között — hála a nagyon sok tiszteltreméltó kivételnek —, a vallásoktatást végző lelkészekkel szemben, majdnem csak árnyalati különbség volt, sokszor.

Tudom, hogy ez sötét aláfestés, de egyik nagynevű püspökünknek tulajdonítják például e jellemző mondást: „A hitoktató lelkészi állás nem állás, hanem állapot! . . .“ (Íme fenti szavaim igazolása.)

Annak a püspöknek ez csak szomorú megállapítása volt és nem álláspontja, hiszen ő is sokat tett ennek a visszás „Állapot“-nak biztos „Állás“-sá tételé érdekében. A neve és személye különösen azért nagy és áldott, mert felelőssége tudatában csak az Isten országa érdekét nézte és képviselte. Az pedig azt kívánja, hogy ne átmeneti állapot legyen a vallásoktató lelkész helyzete, hanem rendszeresített, rendes lelkészi állás, amelyen egy életen át lehessen érdemes és értékes munkát végezni az anyaszentegyház javára és Isten dicsőségére, hiszen az ifjúság papjának néhol nagyobb a gyülekezete, mint az öregeké. Fontos dolog ez! . . .

Ha keveset is, de ismertünk elkevélyedett lelképásztorokat — még csak nem is espereseket —, akik vallásoktató lelkésszel, kollegiális és testvéri szolidaritás nélkül beszéltek, ezzel állítván ki magukról a szegénységi bizonyítványt. Mit szólnak most az ilyenek az új törvénykönyvhöz, amely kimondja, hogy a vallásoktató lelkésznek önálló hivatala van, mint a parókhushnak és épügy tagja az egyházmegyei közgyűlésnek, melléje épügy világi képviselőt küldendő a presbiteriumból stb. . . . Sőt horribile dictu: egyházmegyei tisztségre is megválasztható, az ezelőtt egyesektől csak papfélének tartott vallásoktató lelkész. (Pedig aránylag több közöttük a nagyobb képzettségű, mint a parókhushok között és a legtöbbjük valóságos munkahalmaz alatt nyögött; nem is szólva a megbecsültetés hiányának keserveiről.)

De itt álljunk meg egy szóra: a világ, az emberek, mi papok is sokszor felületesekek és kényelmesek vagyunk. Nem tudtunk eligazodni a sokféle elnevezésen. Hitoktató, hitoktató lelkész, vallásoktató, vallásoktató lelkész, vallás-tanító lelkész, hitoktató segédlelkész, vallás-

oktató segédlelkész és így tovább. Néha variáltak a lelkész szót a lelképásztorral stb. Aztán voltak egyházi és voltak állami hitoktató lelkészek. Természetesen a kettőnek kombinációi is. Nem folytatom. (Amelyik állami hitoktatót az egyház díjlevéllel meg nem választott, arról az egyházi törvény nem beszél!)

Az új törvény „Vallásoktatólelkész“-nek nevezi az egyház olyan lelkészét, kinek főfoglalkozása a vallásoktatás, de minden egyéb lelkészi szolgálatot és egyházi munkát is végez megállapodás, illetőleg szabályzat szerint. A nyugdíjintézetnek rendes, kötelezett tagja, lelkészszentelésre épügy előáll, mint a többi lelképásztor stb., stb. Nem existenciátlan és nem levegőnek nézhető többé! . . .

Megerősített díjlevele, önálló munkaköre van, életfogytiglan. Nem prepotens emberek szeszélyének játékszere — sajnos, úgy hallom itt-ott akadt ilyen —, hanem önállóan végzett hivataláért felsőbb hatóságának felelős, épügy mint minden lelképásztor: alkotmányosan.

Nehéz, de magasztos hivatás. Alapvető, teljesen elől kezdett munka. Sok áldott öröm forrása és alkalmá.

Aki ezt a lelkészi hivatalt és hivatást csak egy morzsával is kevesebbre értékeli másfajta lelképásztori munkánál, az elvesztette a jogát ahhoz, hogy komolyan vegyék.

A vallásoktató lelkészi állások teljes megbecsülésének koronája az, hogy betöltőik közül az arra iuvatottak és érdemesítettettek, mint lelkészi tanácsbírák vagy képviselők, nemcsak az egyházmegyén, hanem az egyházkerületen, konventen és zsinaton is résztvesznek, reméljük már legközelebb, az ügyek intézésében és a törvényalkotásban!

Gyermektelen házaspárok gondoljanak a Szeretetszövetség árváira, mikor vagyonuk felől rendelkeznek.

Szépirodalom és még valami.

Nemrégiben bennjártam a „városban“. Bevetődtem a könyvesboltba is és miután kiválasztottam néhány könyvet, megkérdeztem a mozgékony kis embert: mit tudna még ajánlani.

Széles gesztussal tette kezét egy sorozatra. Megrökönyödtem. A könyvárusnak jó emberismerőnek kellene lenni. Engem ennyire értékelt? Mert az a sorozat Nick Carterrel és halhatatlan társaival egyenlő színvonalú „filléres“ művekből állott.

— Azt hittem, tudja K. úr, mi vagyok.

— Hogyne, kérem.

Megmondja.

— És mégis ilyen szemetet ajánl?

— Kérem, csattan fel a kis izraelita, ezek a könyvek legkedvesebb olvasmányai (és itt elsorol a megyémből öt református papot). Minden számot megvesznek.

Más. Jártam fiatal lelkésznel, aki a theologia egyik legjobb diákja és három külföldi egyetem stipendistája volt. Asztalán a Pesti Hírlap 28 filléres sárga regénye. Rántukmálja, hogy vigyem és olvassam el. Kitűnő kis regény.

Mondanom sem kell: nem érte meg a fáradságot. Hazug romantika, lélektani képzelések sorozata. (De igazságtalan vagyok: 28 filléért mégsem kaphatok — remekírot.)

Voltam református papnál, ahol az ebédlőben gyönyörű díszes könyvszekrényben állottak kiváló magyar és külföldi írók művei. Kezembe vettem egy munkát. Makulátlan tiszta oldalak. Nézem a másikat. Az is.

— Bátyám nem szokta olvasni ezeket a könyveket?

— Olvassa a f... A feleségem nyaggatott, hogy itt áll ez a szekrény üresen. Hát vettünk bele könyveket. A vöm válogatta össze.

A viláért sines szándékomban általánosítani, de súlyos hibát követ el az, aki lekicsinyli ezeket a jelenségeket.

Panaszkodunk, hogy annyi támadás éri lelkészeinket mostanában. A szépirodalomban Szabó Dezső óta kedvelt téma a református pap élete, mint a maradiság, az alacsony színvonalú világnézet és még alacsonyabb színvonalú erkölcsi élet iskolapéldája.

Felszisszenünk, hogy micsoda sötét színekkel megrajzolt árnyképpé táruul ezekben a művekben a falusi pap alakja.

Próbálunk védekezni ez áramlat ellen és közben elfelejtjük, hogy hiábavaló addig minden hírlapi csatározás, amíg egyetlen olyan lelkészünk is akad, akit torz figuraként lehet szerepeltetni regényekben.

Hol van a baj gyökere?

Egyik oka, hogy ilyen papjaink is vannak, az, hogy theologusaink jelentős százaléka a földművelő osztályból kerül ki. Ez a tény magában nem volna baj, csak következményeiben válik annak kútforrásává. A középiskolai és egyetemi nevelés és iskolázottság (a kettő közül a nevelés igen csekély szerepet játszik) csak fél-eredményt ad: az ifjú belekóston egy csomó jól-rosszul közvetített elméletbe, ami négy évi theologiai tanulmány után mint rendszertelen tömkeleg kavargó a fejében, nem is szólva arról, hogy a hitét is erősen megingatják a filozófiai és exegetikai studiumok. Amit pedig az agy fel nem dolgozott, attól szabadulni igyekszik. Így aztán szellemi élete elsekélyesedik, érdeklődése a magasabbrendű dolgok iránt lassanként megszűnik, aminek egyik szomorú példája a fentebb említett jelenség.

De ferde helyzetbe kerül társadalmi elhelyezkedés szempontjából is. Diplomája a középosztályba utalja, de a családi és rokoni kötelek, meg „a mindennapi kenyér” — ha meg akar élni, kénytelen újra megfogni az eke szarvát — ezer szállal vonják a földművelő osztály felé. Így aztán valahol a kettő közt helyezkedik el, legtöbbször távolabb kerülve a közép-

osztálytól, ami áldatlan helyzetet teremt egyházközsége életében.

Így lesz a vasárnap számára „irtózat napja” amikor keserves verejtékezés árán beszéd az Igehirdetőből egy predikációt és azt meggyőződéstelen hangon elrecitálja a — hivek feje fölött.

Hogy mindez hová vezethet erkölcsi téren, azt mindenki tudja, aki a falu erkölcsét egy kissé is tanulmányozta.

A középosztályból kikerülő ifjú papot viszont más veszedelmek fenyegetik. Tele van idealizmussal, a társadalom reformálását célzó tervekkel és egy csomó, a nép lelki életére vonatkozó helytelen képzetel. Mi lesz ezekből? Tragikus összeütközések és kudarcok sorozata, amikből fásultan, kiegészen kerül ki a lelkipásztor.

— Mennyi tervem, álmod volt valamikor, mondotta nemrég egy javakorbeli lelkész, — mennyi mindent akartam. Elsorolta régebbi törekvéseit. Ma már nem akarok semmit, csak nyugodt életet. De azt az utat, amit onnan idáig megtettem, nem kívánom ellenségeimnek sem.

Ez még a jobbik eset, amikor valaki itt megáll. De igen sokszor, talán éppen a jobb lelkek, nem tudnak szabadulni attól a gyötrő gondolattól, hogy valahol elhibázták az életüket.

Ha házat építek, gyönyörködhetem az alkotásomban. De egész emberi életet át építeni egy gyülekezet életét és az eredmény ma is ugyanaz, vagy még annyi sem, mint a munkám kezdetén, lehetetlen, hogy fel ne törjön bennem minduntalan a kérdés, hol van hát a hiba?

A végeszakadatlan tusakodást nem bírja a lélek. Felejtést, narkotikumot keres és onnan veszi, ahol találja.

De sokszor nincs is szükség ilyen mélyebben fekvő lelki motívumokra, a könnyebb fajsúlyú lelkeknel elegendők az anyagi vonatkozások, a rossz termés, a silány fizetés, vagy éppen az unalom, hogy valamilyen szenvedély rabjává legyen a lelkész.

Ezekben próbáltunk megfelelni arra a kérdésre: mi az oka annak, hogy hivatásukhoz méltatlan és „realista” regényíró tollára érdemes papjaink is vannak?

Az orvosságokat a felsorolt tünetek önként vonják maguk után.

Először is a theologian meg kell találni a módját az oda nem való elemek kiküszöbölésének. (Debrecenről beszélék.) Azután *mély, megalapozott lelki nevelést*. Jelenleg igen nagy a távolság tanár és diák között. Az érintkezés csekély, de annál áldásosabb kivétellel pusztán ismeretközlésre szorítkozik és még ahhoz is szó fér, hogy a jelenlegi tanterv megfelelő-e a gyakorlati követelményeknek?

Az elmúlt nyáron működésbe lépett „továbbképző tanfolyam” — amelynek hasznos és áldásos voltát senki sem tagadhatja — még

ha sokkal szélesebb keretek közt valósulna is meg, a lelkipásztorok problémájának csupán egyik ágát segít megoldani. Megyénként kell a lelkészek közt olyan benső lelki közösséget létesíteni — a keret adva van a Lelkészegyesületekben — amely előtt minden lelkész a legteljesebb őszinteséggel feltárhatná a maga lelki vívódásait és botlásait és amely, mint egykor az első keresztyének közössége, buzdítással, vagy ahol szükség, szelid testvéri feddással próbálná elhárítani a veszedelmet.

Ahol pedig ez nem elegendő, ott minden esetben az egyház iránti szeretetnek kell első helyen érvényesülnie: Kézbe kell venni az operáló kést és kimetszeni az egyház testéből az elfekélyesedett sejteket.

Nem mondok új dolgokat, de vannak mondanivalók, amiket ismétetni kell mindaddig, míg a gondolat tetté válik.

Jánd, Bereg m.

Horváth Zoltán.

A debreceni nagytemplom képét viseli az árvabélyeg: igen, templomot építünk azokkal, a szeretet, a kötelesség templomát!

Az ugrai vacsoráról.

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr!

Nb. lapjának 47. számában megjelent „Biharugra ünnepe” c. beszámoló egyik passzusára tett szarkasztikus megjegyzését nem érdemeltük meg. Nem pedig azért, mert:

I. Azon a bizonyos vacsorán a „rongyosok” nem voltak jelen. Aki Ugrán rongyos, az nem tudta volna megfizetni az 1.20 P beléptidíjat, mely díjak feleslege a szegények karácsonyi felruházására volt előirányozva.

II. Aki ott volt, maga fizette vacsoráját, az sem a jó módjából, hanem, mert egy évben egyszer jól esik neki ilyen helyre is elmenni.

III. Ezekből önként következik az, hogy nem az egyház adta a vacsorát. Az az egyház, mely csak a papjának 8 havi fizetésével tartozik, nem igen tud ilyet csinálni. Hogy a vacsora árát mind a szegényeknek adtuk volna? Akkor nem 140-en, hanem csak 14-en jelentek volna meg, de ez a 14 is mind vendég lett volna. Ez emberileg teljesen érthető, aki ezt nem érti meg, nem érti meg a mai életet sem. (Igaz, hogy nem nagyon érthető.)

Végül nem irigyeljük a Szerkesztő úr által említett ezeket Debrecentől, de azért szívesen cserélnénk nyomorúságot, szegénységet és nélkülözést vele. És hogy mégis bankettet rendezett az egyház — öt éve először — annak több oka és magyarázata van. Lélektani és anyagi. Az első és egyetlen, amit megemlítek az, hogy a magyar ember a fehér asztal mellett jobban melegszik és mi azt akartuk, hogy össze-melegedjünk... Szimbólum akart ez lenni a lelkészek elvegyülése és találkozása a néppel az egyforma fehér asztalnál, az őszinteség óráiban,

ahol mind a két fél jobban megnyilatkozik és elmondhatja egymásnak a maga véleményét, kicsérélheti gondolatait, amit másutt és máskor nem tehet meg... Most itt megtette!... Érdemes volt!!

Megérte ez a bankett még azt a gúnyos megjegyzést is, amit pedig, ismétlem... *nem érdemeltünk!*

Biharugra.

Fejlesztés Endre,
ref. lelkész.

Bibliakör.

Vártam, hogy Kiss Lajos lelkésztársunk gyorsirói jegyzete nyomán — szíves ígérete szerint — jönni fog e lap hasábjain az ősszel tartott theologiai továbbképző tanfolyam előadásainak az anyaga és azután akartam néhány szerény mondatban hozzászólni a bibliaköri munkához, amelyről a szektákkal foglalkozó előadás és az ezt követő megbeszélés közben történt említés.

Mindenekelőtt köszönet Kelemen Gyulának, hogy olyan őszintén elmondta a bibliakör vezetésével kapcsolatos aggályait, amelyekkel többé-kevésbé minden lelkész azonosítja magát, aki még nem vezet bibliakört, de amelyeket ő elmondhatott a munkától való irtózás vádja nélkül, mert köztudomású az ő sokágú és szép sikerrel végzett belmissziói tevékenysége.

A Kelemen Gyula aggálya az volt, hogy a szektáskodást indítjuk meg, szektáskodás hírébe keveredünk, ha bibliakörben foglalkozunk híveinkkel. Ezzel szemben azonban azt mondhatjuk, hogy éppen a legsikeresebb védekezés a szekták ellen a bibliakör, ahol alkalom van arra, hogy a legszomjasabb lelkű egyháztagokat összetartsuk, kérdéseikre választ adjunk, a szekták tévelygéseire rámutassunk stb.

Érthetetlen és következtelen álláspont a bibliakörtől félni, húzódozni, amikor valljuk, hogy az Ige a mi fegyverünk, az Ige hirdetése a feladatunk s amikor azt is valljuk, hogy a bibliaköri munka intenzív igehirdetés, a gyülekezeti munka koronája.

Mindezt nem Kelemen Gyulához adraszólom, mert tudom, hogy Vásárosnaményban az eddigi példásan végzett gyülekezeti munkára feltették már ezt a koronát is, de szeretném ajánlani azoknak a lelkésztestvéreknek, akik még haboznak. Magam is így haboztam egy évvel ezelőtt. Beláttam, milyen ellentétes eljárás, prédikálni, hogy vissza a Bibliához, nyissuk fel, olvassuk, hogy elhessük is a Bibliát, de én nem gyűjtöm magam köré az erre vállalkozókat, hogy belevezessem őket a Biblia csodás világába. Igaz, hogy nálam a vonakodásnak felkészületlenségem érzete volt a fő oka. Végül is kívülről jövő, áldott hatásra megindult és Isten kegyelméből szép reményekre jogosító módon folyik nálunk a bibliaköri munka, amely

már csak azért is ajánlatos és szükséges, mert a bibliaórára nagyon komoly és lelkiismeretes előkészület kívántatván, megszabja a lelkipásztori önképzés leghelyesebb irányát.
Cégénydányád.

Sípos Károly.

IRODALOM

A Láthatatlan Templom. Rádioprédikációk. A Kálvin Könyvtár 5—6—7. száma. Ára 1-80 P. Dr. Ravasz László, dr. Baltazár Dezső, dr. Hetessy Kálmán, Muraközy Gyula, Szabó Imre és Varga Tamás rádioprédikációi. Kitűnő sorozat, a nagynevű szerzők lelkük legjavát adták. Áldást fog jelenteni e jókora vaskos kötet olvasása azoknak is, akik hallgatták és azoknak is, akik nem hallgatták e rádiós beszédeket. — Örömmel üdvözljük le kötet beszéd megjelenését, mint amely végre nem a papok számára készült. Bárcsak a jövőben még több jeles szónokunk szólalhatna meg a rádióban. (U. S.)

Gyökössy Endre: Ezüstiturulya. (Versek a magyar gyermekek számára. Gazdagon illusztrálva. Singer és Wolfner kiadása.) Gyökössy könyvét olvasva, az a látomásunk, hogy ma ő a Pósa Lajos szellemi utóda s mi amilyen büszkén vallottuk a magunkénak Pósa Lajost, éppen olyan büszkék vagyunk az egykori bokkrétás debreceni diákra, Gyökössy Endrere is. — A könyvet meleg szeretettel ajánljuk. (U. S.)

Mesedélután. Gyermekeknek és azoknak, akik mesélni fognak, írta: dr. Victor Gabriella. Ára 1.20 P. Szerző kitűnő írói tollát már jól ismerjük. Regénye, pedagógiai dolgozatai s mesekönyvei komoly értékeket jelentenek. Ez az új kiadvány méltó az előbbiekhöz; szülőknek, tanítóknak, vasárnapi iskolai munkásoknak ajánljuk; de méltó helye ott lesz a karácsonyfa alatt is. — Hangsúlyozzuk, hogy meséi mindig etikai síkban mozognak, értékük tehát maradandó. (U. S.)

A fejfa elrothad, a sírkő kidől: alapítványod s ebben neved emlékezete túléli a századokat.

KÜLÖNFÉLÉK

Boldog és üdvösséges karácsony ünnepeket kívánunk lapunk minden olvasójának.

A zsinat küldöttsége a Kormányzónál. Dr. Balogh Jenő zsinati világi elnök vezetésével a zsinat küldöttsége szombaton tisztelgett Magyarország Kormányzója előtt, hogy az egyházi törvények legfelsőbb jóváhagyásáért és megerősítéséért az egyház köszönetét tolmácsolja. A küldöttségben Farkas István tiszáninneri püspök, Kiss Zsigmond dunamelléki és Med-

gyasszay Vince dunántúli püspökhelyettesek, valamint Teleki József gróf, Farkasfalvi Farkas Géza és báró Vay László egyházkerületi főgondnokok vettek részt. A Kormányzó a küldötteket kegyesen fogadta és igen melegen érdeklődött az egyház és iskoláinak helyzete felől. — Dr. Baltazár Dezső tiszántúli püspök a nyírbátori templom felavatásán való hivatalos elfoglaltsága, dr. Ravasz László és dr. Antal Géza püspökök pedig gyengélkedésük miatt nem vehettek részt a tisztelgő küldöttségben.

Az erdélyi református egyházkerület nov. 25. és 26-án tartotta közgyűlését Kolozsváron. Makkai Sándor dr. püspöki jelentésében megrázóan festette meg az erdélyi református egyház magyarságáért vívott nagy küzdelmeit. A közgyűlés elhatározta, hogy új egyházfegyelmi szabályzatot dolgoz ki.

Megsemmisítették a debreceni lelkészválasztást. Ismeretes, hogy az egyházkerületi bíróság a múlt év december 15-én azt a lelkészválasztást, amely Papp Imre megválasztásával végződött, az E. T. II. tc. 44. § a), d), e), f) pontjai alapján megsemmisítette. Az ennek folytán megtartott választáson ismét Papp Imre választott meg, első ízben elnyert általános többséggel. E választás ellen kellő számú választó ismét panaszt adott be. A panasz elbírálására az egyházkerületi elnökség a középszabolcsi egyházmegyei bíróságot delegálta, amely a választást érvényesnek mondta ki. Felelőzés folytán az ügy az egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa elé került, amely december 18-án tartott ülésében a választást megsemmisítette és Papp Imre ellen a fegyelmi eljárást az előző választás folyamán történtek miatt elrendelte. A választás megsemmisítését az egyházkerületi bíróság azzal okolta meg, hogy Papp Imre ellen az előző választást megsemmisítő ítéletben megállapított tények alapján az egyházmegyei ügyész fegyelmi eljárás megindítását indítványozta, az egyházmegyei elnökség pedig az indítvány felől semmiféle határozatot nem hozott, azaz, az eljárást sem el nem rendelte, sem meg nem szüntette s ezzel kizárta a lehetőségét annak, hogy a fegyelmi eljárást kívánók az E. T. V. tc. 67. §-ában biztosított jogorvoslattal élhessenek, azaz, a fegyelmi eljárás elrendelése iránt a bírósághoz felelőzhessenek. Ilyen módon az egyházkerületi bíróság megállapítása szerint a fegyelmi indítvány felőli határozat teljes elmaradása szolgált alapul arra, hogy Papp Imre a pályázatban részt vehetett, ez pedig olyan lényeges eljárási szabály mellőzése volt, ami a választás eredményére természetesen döntő befolyást gyakorolt. Az előző választás felőli ítéletben Papp Imrét nem lehetett a választásból kizárni, mert a II. tc. 44. § c) pontjának esete nem állapított meg, de viszont a megállapított tények alapján a fegyelmi eljárás hivatalból elrendelésének helye van.

A tiszapolgári volt róm. kath. hitoktató ellen vallásfelekezeti izgatás címén büntető eljárás tétetett folyamatba s a tárgyalás a napokban volt a debreceni törvényszék előtt. A vád szerint a káplán minden reformátust kommunistának mondott. Szomorú, hogy karácsony ünnepén ilyen hírt kell adni.

A debreceni Kálvinisták Templomegyesülete karácsonyfa-ünnepélyt rendezett és sok szegény gyermeket ajándékozott meg. Az ünnepi beszédet Baltazár Dezső püspök mondta.

A debreceni téglavetőnek nevezett szegénytelepen a Vörös-Kereszt, a róm. kath. misszió és a református egyházrész együtt osztottak ki sok ruhát és más ajándékot a szegény gyermekek közt. A kiosztást báró Vay László főgondnok neje személyesen végezte. — A kedves karácsonyi ünnepélyen jelen volt báró Vay László, Lindenberger apostoli kormányzó és Uray Sándor református lelkész is.

A nyírbátori református egyház ősi Báthory-templomának helyreállítása alkalmával 1933 december hó 17-én templomszentelési ünnepélyt tartott. Az ünnepélyen részt vett dr. Baltazár Dezső püspök, aki prédikált, míg Soltész Elemér tábori püspök az előimát mondta. A püspököket 14 küldöttség élén a róm. kath. plébános üdvözölte.

A cseh megszállott területi magyar református egyház és a cseh kormány között újabb tárgyalások kezdődtek meg az egyház alkotmányára vonatkozólag, miután az eddigi tárgyalások nem vezettek eredményre.

A falukérdés és a jövő lelkészei. A sárospataki theológusok „falu-szemináriumá"-ból a tagok november hó végén a környező gyülekezeteket tanulmányozták.

A budapest-angyalföldi egyházközség új templomát folyó hó 10-én szentelte fel dr. Radványi László püspök.

Henderson, a leszerelési konferencia elnöke szózatával fordult a keresztyén egyházakhoz, hogy segítségüket kérje a háborús veszedelem ellen folytatandó harchoz.

Az erdélyi református egyházkerületnek 356 elemi és 13 középiskolája van, lélekszáma pedig 518,942. A tanulók száma az elemi iskolákban 27,000, a középiskolákban 2560.

November hó 28-án tartotta az Országos Református Szeretetszövetség ezévi közgyűlését Budapesten. A Szövetség megszervezte a rendes lelkészi állását, Pap Béla ifjúsági missziói lelkész személyében.

A sareptai özvegy korsója örök szimbólum, a kicsi sem fogy el soha, ha abból másnak is juttatsz.

Hivatalos értesítés.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől

4425—1932.

KÖRLEVÉL.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom, hogy az I. lelkészképesítő szóbeli vizsgálat idejéül 1934. évi február hó 6. (kedd) délelőtt 8 órát; a II. lelkészképesítő szóbeli vizsgálat kezdetéül 1934. évi február hó 8. (csütörtök) délután 3 órát tűztem ki. Mindkét vizsgálat a debreceni Kollégium épületében tartatik.

Az I. lelkészképesítő zárthelyi írásbeli vizsgálat február hó 5. (hétfőn) délután 3 órától; a II. lelkészképesítő zárthelyi írásbeli vizsgálat február hó 7. (szerdán) délután 3 órától kezdődőleg tartatik.

Az I. vizsgálatra jelentkezni kell február 5-én (hétfőn) délelőtt 11 órakor a lelkészképző-intézeti igazgatónál, ennek hivatalában (Kollégium).

A II. vizsgálatra jelentkezni kell február 7-én (szerdán) déli 12 órakor az egyházkerületi lelkészi főjegyzőnél, a püspöki hivatalban.

Mind az I., mind a II. vizsgálatra jelentkezők a vizsgálatot megelőzőleg egy hónappal tartoznak okmányaik (theológiai végbizonyítványok, illetőleg I. lelkészképesítő vizsgálati bizonyítvány; az összes szolgálati bizonyítványok a theol. tanfolyam bevégezése, illetőleg az I. lelkészképesítő vizsgálat letétele óta) a lelkészképzőintézeti igazgatóhoz, illetőleg az egyházkerületi főjegyzőhöz (Maklár Károly lelkészhez, Kunhegyes) beküldeni, hogy az esetleges hiányok pótlására idő álljon rendelkezésre.

Felkérem nagytiszteletű esperes urat arra is, hogy amennyiben a vizsgálatot megelőző hónapban valamelyik jelölt ellen fegyelmi eljárás tétetnék folyamatba, úgy erről a vizsgálat idejét megelőzően hozzám jelentést tenni méltóztassék.

Debrecen, 1933 december hó 14.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Tartalom: Ó a békeesség. R. I. — 1604 október 15.—1934 október 15. Székelyhidú Béla. — Tehát „Állás“ és nem „Állapot“!... Kósa Béla. — Szépirodalmi és még valami. Horváth Zoltán. — Az ugrai vacsoráról. Fejlesztés Endre. — Bibliakör. Sípós Károly. — Irodalom. — Különfélék. — Hivatalos értesítés: Körlevél.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RÁVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

— vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zslr-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső: Elég nekem az Isten kegyelme . . . . . 1.—
— A próbáltatások idejéből . . . . . —.50
Dr. Bartók György: Forradalom és reformáció . . . . . —.30
Benke Tibor: A munkásság és a vallás helmissziói szempontból . . . . . —.60
Czeplédy Emánuel: Baltazár Dezső református püspök életrajza . . . . . —.50
Dr. Erdős József: A második helvét hitvallás . . . . . 1.—
Dr. Erdős Károly: Méliusz világító-lámpásának sugarai . . . . . —.50
Dr. Illyés Endre: A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90
Dr. Incze Gábor: Az Úr áldassék! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) . . . . . 7.—
— Esketési beszédek . . . . . 3.—
— Keresztelési beszédek . . . . . 3.—
— Temetési beszédek . . . . . 3.—
— „Az az ember Te vagy!” (Prédikációk) . . . . . 2.—
Kroeker—Ferenczy Károly dr.: Világhatalom és Istenországa 3.40
Dr. szentpéteri Kun Ágota: A debreceni református Nagytemplom . . . . . 1.—
Dr. szentpéteri Kun Béla: Magyar református egyházalkotmány 1.60
Makay Miklós: A gyakorlati keresztyénység világmozgalma 1.80
Dr. Módis László: Rövid bibliai héber nyelvtan . . . . . 6.—
— Zakariás próféta és könyve 2.80
Dr. Ravasz László: A nemzeti egység lelke . . . . . —.40
Révész Imre élete . . . . . 1.—
Dr. Révész Imre: Az Ige fénye (Prédikációk) 1.20
— Kálvin János élete . . . . . —.30
Szabó Gyula: „Sötétségből világosság ragyogjon!” (Prédikációk) 1.50
Dr. Szeberényi Lajos Zs.: Marxtól Leninig (A modern pogányság harca a keresztyénység ellen) . . . . . 3.—
Varga József: Korálkönyv . . . . . 5.—
Dr. Vasady Béla: A hit misztériuma . . . . . 7.—

Fenti művek kaphatók:

„MÉLIUSZ“

KÖNYVKERESKEDÉSBN

DEBRECEN,

FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ. ALATT.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1933—2309